

TILKNYTNING OG KÆRLIGHED

Kommentar af Lars Rasborg

En international adoption redder et barn fra vanskelige forhold og giver det en ny familie, hvor det kan knytte sig til en mor og en far, der uhæmmet øser kærlighed ned over det. Meget kort udtrykt er det sådan jeg forstår Mons Bissenbakker og Lene Myongs karakteristik af den dominerende opfattelse af international adoption. De bygger karakteristikken på et temanummer af bladet *Adoption & Samfund*, der handler om tilknytning (nr. 3, 2007). I deres artikel, *Forstyrret kærlighed*, bragt i *Social Kritik* nr. 137, kritiserer de denne opfattelse af adoption.

Bissenbakker & Myong kritiserer bl.a. fremstillingen af adoptanternes kærlighed som ren og ublandet; de er uenige i at sætte lighedstegn mellem kærlighed og tilknytning; de mener ikke, at barnet kommer fra noget, der kun er dårligt, til noget, der kun er godt, og de mener, at den lukkede, anonyme adoption til en vestlig kernefamilie ikke bør ses som den eneste eller ideelle form.

Forfatterne går ikke nærmere ind på, hvad tilknytningsteorien kunne sige hertil. Det betyder dels, at de for så vidt opretholder lighedstegnet mellem tilknytning og kærlighed, dels at de ikke opdager den mulighed, at tilknytningsteorien støtter deres synspunkter.

Den sunde form for tilknytning kaldes *tryk*. Den indebærer ikke en ren og ublandet kærlighed, men først og fremmest, at barnet gennem tilstrækkelig god omsorg siden livets start har udviklet *tillid* til, at de nærmeste voksne vil *hjælpe*, når det er i vanskeligheder. Trods denne tillid, er en tryk tilknytning ikke ren idyl. Den indebærer, at barnet og de voksne også retter *negative* følelser mod hinanden. Et trygt tilknyttet barn *udforsker* desuden verden, hvilket indebærer, at barnet vender sig væk fra de voksne og i ungdomsårene *løsriver* sig fra de voksne, idet andre unge bliver de vigtigste tilknytningspersoner.

Netop det at kunne udtrykke negative følelser mod sine nærmeste og få dem rummet, uden at de truer forholdet, er i høj grad tryghedsskabende. Et barn, der overøses med kærlighed, presses til selv at være kærlig. For det barn kan det blive utrygt at udtrykke negative følelser, og kærlighed kan således modarbejde en tryk tilknytning.

Et adopteret barn kommer ikke kun fra noget dårligt, men kan have mistet god omsorg. Desuden kan selve den internationale adoption være en stor omvæltning, større end en national løsning ville have været. Barnet kommer heller ikke nødvendigvis til noget, der kun er godt. Adoptanterne kan eksempelvis have svært ved at sætte sig ind i, hvordan barnet oplevede det børnehjem, som de selv synes var "et frygteligt sted", eller de kan have svært ved at rumme de negative følelser, som barnet retter mod dem.

Det er ikke en klar følge af tilknytningsteorien, at en kernefamilie er bedst for barnet, ej heller at en adoption bør være lukket og anonym. Et barns muligheder for at udvikle en tryk tilknytning til sine nærmeste voksne er i høj grad afhængig af, at de voksne selv er nogenlunde trygt tilknyttede, og dét er uafhængigt af familieformen. Barnets tilknytning til forældrene eller andre voksne mennesker i landet, det kommer fra, kan i det enkelte tilfælde tale for åbne adoptionsformer, svarende til 'åbne' skilsmisser. Åbne former er dog mere komplekse for alle parter at forholde sig til, end definitive brud, og det kan gøre betingelserne for en tryk tilknytning vanskeligere.

Der er måske en sammenhæng mellem positionen som adoptant og synet på international adoption som udelukkende godt, som kunne være en udforskning værd. Måske er der en tilsvarende sammenhæng mellem positioner hos adoptionskritikere og deres kritik. Og mellem den position som brobygger, mægler eller udglatter, der muligvis er min foretrukne, og det forsøg på et kompromis, jeg her har skitseret.

Lars Rasborg er cand. psych., specialist i klinisk børnepsykologi og praktiserende psykolog. Han har skrevet om adoption (se www.lrpsykolog.dk) og rådgiver adoptanter.